

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Sol Triplex In Eodem Universo

Hermann, Amand

Sultzbaci, 1676

Tertia. De Causis Generationis viventium ex putri.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-95850](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-95850)

licet ultimam dispositionem attingat, adeoque plus requiretur & consequenter ipsam unionem attingere debet. Sed omnino nulla est paritas; nam forma corporis est de intrinseca ratione hominis producti, non sic accidentia respectu formae substantialis, imò si argutè perpendatur instantia, est bona probatio Conclusionis, quia non omne, quod potest producere ultimam dispositionem, potest etiam formam producere, ut dicit argumentum, adeoque licet mater ultimas producat dispositiones organizando, unionem formae animae rationalis attingere non potest; quia tunc tantum, potest agens, producens ultimam dispositionem, etiam inducere formam, quando dispositio & forma sunt ejusdem generis & ordinis, non verò quando diversi sunt. Ut haec materia medica melius intelligatur, consultum duxi, nonnullas quaestiones per & sub intultulatione Quaes expedire. Itaq; brevitati studendo

Quaeresextò: Quoto mense infans nasci solet? Respondeo ordinariè nono, quamvis saepius etiam septimo & octavo; imò aliquando decimo nasci testatur Scriptura Sap. 7. n. 10. In ventre matris figuratus fuit caro decem mensium tempore. Doctor Varreda dicit, probabiliter etiam quinto mense hominem nasci posse, & pro ratione allegat paritatem de terra, quae in certis partibus orbis bis in anno fructificat, cum tamen alibi non nisi semel, sic non implicat, quod detur femina, quae quinto partum edat, licet alia id non soleant facere, nisi nono.

XV. Nono mensis solent homines nasci quamvis non implicet etiam quinto fieri.

QUAESTIO III.

De causis generationis viventium ex putri.

Ordo rei postulat, ut posteaquam praecedenti quaestione egi de generatione, quae fit per feminalem propagationem, aliquid dicam de iis, quae vel solum, vel etiam ex putri generari solent. Tota autem difficultas est de causa efficienti, nam de aliis patet; causa enim materialis materia est putrescens, formalis forma & finalis ipsa anima & compositum, si consideretur internus finis, sicut externus est bonum universi, tum conservatio speciei & utilitas, quam haec animalia imperfecta frequenter afferre solent. Itaq; ad quaestionem

I. Introductio ad quaestionem.

Dico I. Causa effectiva viventium generatorum ex putri, quoad animationem est Deus. Est D. Augustini lib. 3. Gen. litt. cap. 14. dicentis: Minutissima animalia pleraq; aut de vivorum corporum vitio, vel purgamentis, vel exhalationibus, aut cadaveribus abe gignuntur: quaedam etiam de corruptione lignorum & herbarum, quaedam etiam de corruptionibus fructuum, quorum omnium non possumus rectè dicere, Deum non esse Conditorum.

II. Deus est causa effectiva animae generatorum ex putri.

Probatur ex refutatione aliarum sententiarum: Quia tunc est ad causam primam recurrendum, quando in creatis non reperitur ulla activitas; quia illa esset vel in angelo, vel in astris, vel anima mundi, vel in calore disponente, in quibus tamen nequaquam aliqua assignari potest; nam angeli in his inferioribus non possunt causare aliquam formam absolutam ex communi Theologorum, sed solum agunt per motum localem & applicando activa passiva; Coeli licet possint concurrere ad formam corporeitatis, animam tamen, utpote perfectiorem nequeunt attingere; Anima verò mundi datur nulla; Calor deniq; accidens cum sit, neque ex se, neque ex virtute communicata potest attingere productionem substantiae: ergò solus Deus erit causa effectiva animationis.

Fortunius Licetus, In opere de spontaneo viventium ortu, qui etiam particularis est in hac materia, asserens, animas velut in vase contineri, quod tamen videtur inconceptibile; nam illa continentia verè animam cum materia unit vel nò; si primum, erit verum compositum vivens & per se, si secundum; ergò continebitur in materia, sicut vinum in vase, adeoque erit à materia independens & separabilis, ac consequenter immortalis, sicut anima rationalis; hic

III. Non possunt contineri velut in vase.

Rrrr inquam,

Quaeres octavo: Quomodo fiat conceptio in matre?

X. Quomodo efformetur fetus ex semine patris & matris?

XI. Quomodo differat virtus utriusque seminis?

XII. Quomodo differat virtus utriusque seminis?

XIII. Quomodo differat virtus utriusque seminis?

XIV. Quomodo differat virtus utriusque seminis?

F. Amandi Hermann Physica.

inquam, contra Conclusionem opponit auctoritatem tum Sacra Scriptura Gen. I. ubi clarè habetur, plantas & animalia alia, præter hominem, non fuisse à Deo immediatè producta, sed plantas, animantia & repentia à terra, pisces & volucres ab aqua; ait enim textus: *Protulit terra herbam facientem semen, lignumq; faciens fructum & habens unumquodq; seminem secundum speciem suam*: tum Aristotelis afferentis 2. Gen. cap. 3. solam animam rationalem deforis advenire, hoc est, à Deo produci: ergò Deus non est causa viventium generatorum ex putri. Sed respondeo: Scripturam ipsam ibi non exprimere causam efficientem, sed materialem, quare omnia fuerunt à Deo efficienter producta, hoc solo discrimine, quòd in productione aliorum animantium sola terra & aqua habuerunt concursum materialem, in productione autem hominis solus Deus concurret; quia anima rationalis creatur, non educitur, per quod patet, quid dicendum sit ad Aristotelem; quia idèò solum docuit animam rationalem deforis advenire, quia hæc sola est independens à corpore.

Explicatur Scriptura que videtur asserere omnia animantia non fuisse immediatè à Deo producta.

IV. Dico 2. *Anima animalium generatorum ex putri sunt ejusdem speciei cum illis, qua quandoq; etiam ex seminali propagatione generantur.* Ita Scotus 1. d. 2. q. 7. §. Respondeo ad primum principale.

Anima sunt ejusdem speciei.

Probatur primò: Tum, quia ignis ex ferro & chalybe productus ejusdem est speciei cum illo, qui ab alio igne generatur.

Secundò: Quia genita ex putri, & per seminalem propagationem habent easdem operationes circa eadem objecta, eadem accidentia, ab eisdem conservantur, & ab eisdem corrumpuntur, habent eadem organa, eandem figuram, compositionem & complexionem, ac omnes omninò proprietates: ergò sunt ejusdem speciei. Nec difficultatem habet, quod opponunt adversarii, scilicet, quòd non habeant potentiam generativam, nam in primis hoc negatur, ut patet experientia, quòd una planta sponte nata aliam producat; imò D. Augustinus 3. Trinit. 3. & 9. D. Ambrosius de Incarn. Verbi in fine, sentiunt Serpentes & Scorpiones, etiam si generentur ex putri, ex se invicem etiam generari; Detur deinde, quòd non haberent virtutem generativam, si omnia alia eandem speciem arguentia adsunt, non probat esse diversæ speciei; multi enim homines steriles sunt & infæcundi, nemo tamen eos specie distingui dicit.

Non refert quòd non generent, nam hoc saltem videtur.

V. **Opponitur Conclusioni ratio,** & Aristotelis auctoritas: Nam ubi sunt diversi specie motus, sunt diversi specie termini, sed hic productiones ex putri & ex semine, specie distinguuntur, ergò & termini. Deinde: Aristoteles 1. Gen. I. ait: *Quæ non ex coitu, sed ex putri materia oriuntur, ea generant quidem, sed genere diversum, quodq; igitur nec mas est, nec femina, talia sunt nonnulla ex genere insectorum; ergò si non generant sibi simile jam specie differunt à genitis ex coitu, quæ sibi simile generare nata sunt.* Sed respondeo, ut frequenter insinuavi, non semper specificam distinctionem motuum inferre distinctionem spe-

cificam terminorum. Ad Aristotelem ergò dico, quòd loquitur de animalibus generatis ex putri perfectioribus & mediis; possunt enim in triplici differentia considerari; nam alia sunt imperfectissima, quæ nihil generant, alia imperfectiora, quæ aliud generant vivens, alterius tamen speciei, ac profus infæcundum, ut pediculi generant lendes, alia imperfecta, quæ ex coitu alia similia procreant etiam fecunda, licet ob imbecillitatem nature non transcant quartam generationem, de his itaque, & imperfectioribus locutus est Aristoteles, quod patet ex ipso textu, non enim loquitur universaliter, sed notanter ait, talia sunt nonnulla in genere insectorum.

QUÆSTIO IV.

De Nutritione.

Principalissima difficultas, que in hac quæstione examinari debet & solet, est, an videlicet in nutritione acquiratur nova substantia? qua in re Petrus Lombardus Autonomisticè Magister sententiarum 2. d. 30. negabat omninò, in nutritione acquiri novam substantiam, sed dicebat manere vivens cum illa illa substantia, quam contraxit à parentibus, equi tamen cibum pro pabulo caloris naturalis, ut cibo deficiente invadat veram substantiam viventis. Henricus verò, Durandus & Zabarella, ac alii docent, acquiri solum novas partes materie, non verò formæ; antequam autem meam aperiam mentem, nonnulla prius pro majori dilucidatione veritatis, prænotanda erant, que fusiori non indigent examine. Itaque

Notandum primò: Nutritionem dupliciter sumi posse, strictè & large; secundo modo sumitur pro qualibet conversione unius in aliud, quo modo solemus dicere ignem nutriri oleo, ligno, stuppâ, quæ nutritio multis ex capitibus non est propriè nutritio, primò, quia non fit per intus susceptionem, sed solum per juxta positionem, non secundum omnes partes, sed solum secundum aliquas. Secundo est nutritio per intus susceptionem & secundum omnes partes, ut dum vinum augetur ex appositione, seu superinfusione aque, licet aqua commisceatur secundum omnes partes vino, alius tamen adest ad nutritionem propriam defectus, quòd non fiat propter restaurationem alicujus deperditi, cum nullas, ut suppono, antea amiserit partes. Tertio deniq; etiam permittendo, quòd videatur fieri propter restaurationem alicujus deperditi, nam apparet ignem deperditum restaurari per superinfusionem olei, quas vires propter contrarietatem olei amiserat, hæc tamen restauratio per accidens se habet ad conversionem olei, quia hæc deperditio non provenit aliunde, quam ex ipsa mutua actione ignis & olei, hinc non potest oleum propriè loquendo inservire ad restaurandas partes deperditas ignis, cum inservierit etiam ad eas deperdendas. Quartò denique quidquid adferatur ad probandum similes conversiones esse proprias nutritiones, nihil dicitur, si non dicatur, quòd fiant à principio vitæ, quòd hæcenus semper fuit desideratum; quare nutritio